

Változatok az életre Urbán Péter: *Paradicsommadár*, Magyar Napló Kiadó – Aegis Kultúráért és Művészetért Alapítvány, Budapest, 2014.

A *Paradicsommadár* történetei különböző korokban játszódnak. A szerző merészen nyúl ókori, barokk kori, XX. századi helyszínekhez, miliókhöz. Hajdúk, betyárok, aknászok, tűzoltók, szerencsejátékosok, dolgozók élednek meg lapjain, Kárpát-medencében élők, külszágaiak, ismerősök és kiismerhetetlenek. Sok szereplőre ismer rá az olvasó korábbi olvasmányai-ból (többek között Krúdy Gyula, Szilágyi István és Jeremej Ajpin inspirálták a szerzőt), a realista hitelességű, szociológiailag és lélektanilag pontos ábrázolásmód miatt.

Az elsőkötetes író 2008 óta publikál novellákat. A Magyar Napló szerkesztőjeként, később munkatársaként megismerkedett a kortárs irodalmi közeggel, szellemi irányzatokkal. Különböző műfajokban alkotott eddig; recenziói, kritikái, riportjai, novellái egyebek mellett a Magyar Napló, a Kortárs, a Hitel és a Lyukasóra című lapok hasábjain jelentek meg.

A kötet írásai a társadalom perifériájára szorultak világát mutatják be, legyen szó akár a hajdúnovellákról, akár Amundsen utazásairól. A régi századokban zajló történetei – a *Kóborlók*, a *Lábra vont szíj* vagy a *Táblaképek* (ezek az írásai bekerültek *Az év novellái 2012-es* válogatásába) – nem történelmi, jelenkori kérdések foglalkoztatják ezekben is. A homályos, szűkre szabott, kissé balladai írásoktól eljutott a nyugodtabb, türelmesebben folyó, szélesebb perspektívát mutató szövegekig. Hősei a saját értéktelenségük felett érzett elkeseredésüket valóságompító módszerekkel igyekeznek javítani. Vajon sikerül-e valóban lerombolni a hazugságokat; az ösztönt, amely kényszeresen igaznak fogadja el az önbecsapást? Vajon sikerül-e utat törniük maguknak a kevés kiutat kínáló élethelyzetekből, vagy ki akarnak kerülni a társadalom csapdjából?

A szerző élményvilágáról, valóság- és életközeli szemléletmódjáról, hősei és antihősei kényszerpályák és mozgáskényszerek által meghatározott vágyairól, céljairól a novellacímek is sokat elárulnak. Olyan atmoszféricusan jelentéssel, a ráhangolódást, a történetek befogadását elősegítő címekre gondolok, mint

a *Javítóba indulók*, *Homályváros*, *Szent asszonyok*. Ebbe a csoportba tartozik *A mélység őre* című novella is. Ezen írásaiból kitűnik, hogy nem életérzések törnek elő tollából, hogy útközben kapjanak formát, mint korai darabjaiban, hanem folyamatosan alakuló elgondolásait igyekszik szavakba önteni.

Elbeszélései életszerűek, alakjai fejlődni szeretnének, továbblépni a jobb, a több irányába. Ezt azonban sok hibával, botlással valósítják meg, ezáltal ha sorsuk, életpályájuk szebbre fordul, akkor sem érzik magukat elégedettnek. A katarzis, a végső beteljesülés legtöbbször elmarad.

Szereplői hitelesek, szerethetőek, az olvasó könnyen talál kapcsolatot a karakterekkel. Izgalmas, drámai írások sorjáznak a lapokon, az író nem fél történeteket mesélni, mint például a *Csizmadia bácsi és a tűzoltó* című alkotásában. Azt mondanám rá, hogy lélektani novella, amelyben nem kapunk egyértelműen használható kulcsot az értelmezéshez, mégis megfejtető. Alapvetően az emberrel foglalkozik, azzal, ami mozgatja, motiválja; ami a lényege. Éppen ezért nem érezzük történelminek a régi korokban játszódó írásait sem: az ember a lényeg, és ami a lélekben játszódik. Innen tekintve viszont a *Csizmadia bácsi* sem kivétel. A *Lábra vont szíj* vagy a *Daidalos*, *Ikarosz* is a mélyben történő eseményekről szól. Szövegei a mindennapok szilánkjából állnak össze absztrakt valósággá. Ezek a novellák nem akarnak eltávolítani, igénylik a belső azonosulást. Hősei a lényegyet keresik, legfontosabb történetei a lélekben játszódhatnak le.

Alakjai mindenkor meggyőződéseik ellenére sem magabiztosak; mindig egy jelre várnak. Keresik a végső, egyértelmű bizonyosságokat. Ám hiába teszik ezt, minden bonyolult és képlékeny. Mind gyakrabban érzik úgy, mintha bábok lennének csupán.

Takács Tamás

NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA FERENCVÁROSBAN
Megemlékezés a Bakáts téri Assisi Szent Ferenc Plébániatemplom előtt jún. 5-én, 15 órától. Köszöntőt mond dr. Bácskai János, Ferencváros polgármestere. A 2015. évi „Magyar nyelvért”-díjak átadása. Tíz magyar népdal ferencvárosi és határon túli általános iskolások közös kórusának előadásában. Vezényel: Molnár Melinda, a Bakáts téri Ének-zenei Ált. Isk. karnagya és Szász Tamás, az Ádám Jenő Zeneisk. karnagya

